

Juridische Hogeschool Avans & Fontys

B HBO - Rechten vt/dt

Opleidingsbeoordeling zonder erkenning ITK

Samenvatting

In april 2025 is de bestaande bacheloropleiding HBO-Rechten van de Juridische Hogeschool Avans & Fontys (JHS) bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding wordt aangeboden op twee locaties, Den Bosch en Tilburg. In Tilburg wordt de opleiding ook in deeltijdvariant aangeboden.

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**. De opleiding heeft een duidelijke onderwijsvisie voor ogen en heeft in de afgelopen jaren een omvangrijke vernieuwing in het onderwijs doorgevoerd om studenten meer zelfregulerend en praktijkgericht te laten leren. Het werkveld is positief over deze verandering, omdat er grote behoefte is aan praktisch ingestelde juristen die zelfstandig en proactief aan de slag gaan om voor de instelling of voor cliënten juridische theorie te vertalen naar de praktijk. Studenten ervaren dat ze door het onderzoekend en samenwerkend leren, waarin kennis en vaardigheden direct worden toegepast in praktijkgerichte opdrachten, goed toegerust zijn voor het werken in de praktijk. De nieuwe onderwijsvorm vraagt om een andere manier van werken en toetsen en de opleiding is op sommige punten nog zoekende naar de juiste invulling hiervan. Het panel ziet dat het team gedreven is om te werken aan kwaliteit, door het nieuwe onderwijs te evalueren en bij te sturen waar nodig. Op het gebied van het onderwijs houdt de opleiding oog voor de ervaringen van zowel docenten als studenten en is er bijvoorbeeld voor gekozen om sommige veranderingen te temporiseren. Op het gebied van toetsing heeft de opleiding in het afgelopen jaar noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd in het proces van kalibratie en beoordeling.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** zowel in de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De competenties en gemeenschappelijke basiskennis en -vaardigheden van het landelijk opleidingsprofiel zijn door de opleiding adequaat uitgewerkt in leeruitkomsten, die de basis vormen voor het voltijd- en het deeltijdprogramma. De beide programma's bouwen op naar een beheersing van de competenties op NLQF-niveau 5 aan het eind van het tweede leerjaar, en NLQF-niveau 6 aan het eind van het vierde leerjaar. Daarmee voldoet de opleiding aan het vereiste hbo-bachelorniveau. De opleiding heeft haar visie op het beroep afgestemd met de werkveldadviesraad, waarin het werkveld vertegenwoordigd is. Met de focus op de praktische vaardigheden die nodig zijn voor de toepassingsgerichte hbo-jurist beantwoordt de opleiding aan de vraag van het werkveld. Het panel beveelt aan om in het onderwijs aandacht te besteden aan de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van AI-toepassingen en ziet daarvoor kansen in een sterkere verbinding van het lectoraat Recht en Digitale Technologie met het onderwijs.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft een heldere visie op het onderwijs, uitgaand van zelfregulerend leren in en met de praktijk. Het programma van zowel de voltijd- als de deeltijdvariant sluit goed aan op deze onderwijsvisie en daagt studenten uit tot samen leren aan de hand van concrete praktijkgerichte vraagstukken. Studenten gaan daarbij onderzoekend te werk, en passen verworven kennis toe in beroepsproducten, zodat deze beter beklijft. De begeleiding is erop

gericht studenten gaandeweg steeds meer eigen verantwoordelijkheid te laten nemen. Studenten ervaren de begeleiding als toegankelijk en adequaat. Het docententeam heeft volgens het panel voldoende inhoudelijke en didactische expertise in huis. Het panel moedigt de opleiding aan docenten te blijven ondersteunen in het doorontwikkelen van het nieuwe onderwijs en de daarbij behorende didactische aanpak.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De visie op toetsing en het toetsbeleid zijn in overeenstemming met de onderwijsvisie en gebruikte toetsvormen sluiten daar goed op aan. Met de invoering van het nieuwe toetsprogramma in de voltijdvariant is meer aandacht gekomen voor de leerfunctie van toetsen en formatief handelen. In de deeltijdvariant wordt het nieuwe toetsbeleid geleidelijk ingevoerd. Op het gebied van het geven van feedback bij toetsing en de kalibratie tussen docenten zijn inmiddels noodzakelijke verbeterstappen gezet. Het panel beveelt aan de ingezette verbeteringen goed te blijven monitoren.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De eindwerken die het panel heeft bestudeerd zijn allemaal van voldoende niveau en laten zien dat de beoogde leerresultaten worden behaald. Studenten kiezen voor afstuderen aan de hand van een onderzoeksrapport of portfolio. Het panel vindt de portfolio-vorm beter passen bij het nieuwe onderwijs. Het panel adviseert de opleiding om bij de goedkeuring van de afstudeeropdrachten goed te letten op een heldere afbakening en probleemstelling, zodat studenten de vereiste juridische diepgang kunnen bereiken in de afstudeeropdracht. Het panel beveelt de opleiding aan om de juridisch-inhoudelijke begeleiding op de werkplek bij het afstuderen goed te borgen. Het panel constateert dat afgestudeerden goed voorbereid worden op wat de arbeidsmarkt vraagt en na de opleiding in passende functies terechtkomen.

Standaard 5: Voorzieningen

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Op beide locaties zijn de onderwijsruimtes zo ingericht dat ze goed passen bij de geboden onderwijsvorm. De onderwijsruimtes beschikken over de noodzakelijke moderne faciliteiten en bieden de mogelijkheid om samen te werken in grote en kleinere groepen, of om zelfstandig te studeren. De digitale leeromgeving is overzichtelijk ingericht en brengt onderwijs en toetsing effectief samen. Studenten kunnen gebruik maken van (juridische) databanken en zoekmachines.

Standaard 6: Kwaliteitszorg

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel ziet dat het team sterk gericht is op het continu verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Het onderwijs wordt op verschillende manieren geëvalueerd met studenten, docenten, het werkveld en de betrokken commissies, en verbeterpunten worden voortvarend opgepakt. Het nieuwe kwaliteitszorgmodel dat recent is geïmplementeerd zorgt voor een

structurele inbedding van de kwaliteitscultuur en voorziet in communicatie over ingezette verbeteracties.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	6
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Basisgegevens opleiding	10
Terugblik vorige visitatie	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	22
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	26
Standaard 5 Voorzieningen	28
Standaard 6 Kwaliteitszorg	30
Eindoordeel over de opleiding	32
Aanbevelingen	33
Bijlagen	34
Bijlage 1 Bezoekprogramma	35
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	36

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande *bachelor*opleiding HBO-Rechten van de Juridische Hogeschool Avans & Fontys (hierna: JHS). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de JHS en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, de *Uitvoeringsregels accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland 2024* van de NVAO en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2024 Opleidingsbeoordeling zonder erkenning ITK*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 17 april 2025. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Korte functieomschrijving
Prof. dr. mr. H.J.L.M. van de Luijtgaarden	voorzitter, domeindeskundige	Lector en hoogleraar Preventive Law aan respectievelijk Hogeschool Zuyd en Universiteit Maastricht
Mr. F. El Moubarek MA	domeindeskundige	Opleidingsmanager Master Legal Management en Master Legal Tech, Hogeschool van Amsterdam
J.C. Mulder LLM	domeindeskundige	Teammanager Omgevingsrecht, Juridisch Bureau, Gemeente Amsterdam
P.G. van Lier	studentlid	Student HBO-Rechten. Hogeschool Utrecht

Mr. drs. M. van der Weij, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De opleiding HBO-Rechten is ingedeeld in de visitatiegroep HBO-Rechten groep 1. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze vijftien dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in beoordelingsresultaat, opleidingsvarianten en locaties, zoals opgenomen in bijlage 2.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Drie weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding tijdens de zogenoemde agenderende audit. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via e-mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Van deze gelegenheid is door enkele personen gebruik gemaakt. De onderwerpen die door deze personen zijn aangedragen zijn door het panel tijdens de bezoekdag aan de orde gesteld.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. Naar aanleiding van de reactie van de opleiding zijn waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Schets van de opleiding

De Juridische Hogeschool Avans&Fontys (JHS) is een samenwerkingsverband tussen Avans Hogeschool en Fontys Hogescholen voor de opleiding HBO-Rechten. De JHS is een zelfstandige organisatie, met twee onderwijslocaties, in Den Bosch en Tilburg. De opleiding wordt op beide locaties in voltijdvariant aangeboden en in Tilburg ook in deeltijdvariant. In Tilburg studeren (in oktober 2024) 623 voltijdstudenten en 169 deeltijdstudenten; in Den Bosch studeren 464 voltijdstudenten.

De opleiding heeft sinds 2019 een nieuwe onderwijsvisie ontwikkeld en een nieuw onderwijsmodel ingevoerd, als antwoord op de veranderende positie van de hbo-jurist in het werkveld. De arbeidsmarkt vraagt om praktisch en sociaal ingestelde hbo-juristen die een eigen rol hebben naast de academisch geschoolde jurist, en de opleiding wil hierop inspelen door in het onderwijs veel nadruk te leggen op zelfstandigheid en samenwerken in een reële praktijkcontext. In studiejaar 2021-2022 is gestart met de invoering van het nieuwe onderwijsmodel. Daarbij zijn in eerste instantie de grootste aanpassingen in de voltijdvariant gedaan. In de deeltijdvariant zijn op meer beperkte schaal aanpassingen doorgevoerd, bijvoorbeeld door in de toetsing te werken met een mix van toetsvormen uit het oude en nieuwe onderwijs. Op het moment van de visitatie is de eerste lichting voltijdsstudenten die met het nieuwe onderwijsmodel is gestart, bezig met afstuderen.

De aanvankelijk snelle transitie naar het nieuwe onderwijs heeft veel gevraagd van de organisatie en de medewerkers. In januari 2023 is besloten om een pas op de plaats te maken. Het nieuwe curriculum is opnieuw tegen het licht gehouden, sommige veranderingen zijn weer deels teruggedraaid en er is voor gekozen om komende veranderingen meer geleidelijk in te voeren. Er zijn aanpassingen gedaan in de organisatie door thuisteam te creëren met een eigen teamleider, om meer aandacht te kunnen hebben voor de teamleden en de onderlinge samenwerking. Ook worden docenten beter ondersteund in hun groei naar de rol van docent-coach. In de komende jaren wordt op basis van de opgedane ervaringen het onderwijs stapsgewijs verbeterd en verder doorontwikkeld. Om nog beter aan te sluiten bij de wensen van het werkveld is er een nieuwe blauwdruk ontwikkeld waarbij de basis voornamelijk in de eerste twee jaar van de opleiding wordt aangeboden en er meer keuzevrijheid is voor studenten in jaar 3 en 4. Het doel is dat in 2030 de nieuwe blauwdruk volledig is ingevoerd in de voltijd- en de deeltijdvariant.

Basisgegevens opleiding

Instelling	
Naam in RIO	Stichting Juridische Hogeschool Avans & Fontys
Adres	Professor Goossenslaan 1, Tilburg
Website	www.jhs.nl
BRIN-nummer	07GR (Avans) 30GB (Fontys)
Status	Bekostigd
ITK	Niet van toepassing

Opleiding	
Eerste naam in RIO	HBO-Rechten
Locatie	Den Bosch, Tilburg
ISAT-code	39205
RIO-onderdeel	Recht
Oriëntatie en Niveau	hbo bachelor
Voertaal	Nederlands
Alle opleidingstrajecten, afstudeerrichtingen, specialisaties	-
Joint Programme	
Verleende graad en toevoeging van de graad	Bachelor of Laws (LLB)
Studielast in EC	240
Variant(en)	Voltijd, deeltijd
Inleverdatum visitatierapport	1 november 2025
Datum locatiebezoek beoordelingspanel	17 april

Terugblik vorige visitatie

Bij de opleidingsbeoordeling in 2019 heeft het toenmalige panel enkele aanbevelingen geformuleerd. Hieronder wordt kort toegelicht hoe de opleiding deze aanbevelingen heeft opgepakt.

Standaard 2

- De opleiding kan met de ontwikkeling van het nieuwe curriculum de aandacht voor multidisciplinair (samen)werken meer aandacht geven. In de ogen van het panel hebben studenten hierover duidelijke feedback voor de opleiding die de JHS kan benutten.

Met name in het derde en vierde leerjaar van het nieuwe curriculum zijn er mogelijkheden voor multidisciplinaire samenwerking, bijvoorbeeld in opdrachten waarin wordt samengewerkt in multidisciplinaire teams bij Brainport Eindhoven.

Standaard 3

- Met de aanstaande curriculumverandering zal de opleiding de aandacht voor algemene vaardigheden vergroten. Daarbij beveelt het panel aan een gedegen kennisniveau van de studenten te blijven bewaken.
- Ook beveelt het panel aan aandacht te blijven houden voor de motiverende verhalen van docenten en de inbreng van werkvelddeskundigen, juist als de student meer aan zet komt (in de nieuwe opzet van het programma), acht het panel dit relevant.

In de propedeuse wordt kennis expliciet aangeboden in werkgroepen en afgetoetst met aparte kennistoetsen. Tegelijkertijd worden kennis en vaardigheden toegepast in de praktijksessies waarin studenten werken aan beroepsopdrachten. In latere leerjaren worden kennis en vaardigheden integraal getoetst aan de hand van beroepsproducten. De opdrachten zijn fictieve praktijkopdrachten of opdrachten afkomstig uit de praktijk. Door het werken aan de opdrachten en het presenteren van hun resultaten komen studenten veelvuldig in contact met deskundigen uit het werkveld.

Standaard 6

- Het panel geeft het management van de JHS mee om het vooruitzicht van de curriculumontwikkeling explicieter te adresseren.

Bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum zijn medewerkers waar mogelijk meegenomen in het proces. Vanaf 2023 is dit geformaliseerd in klankbordgroepen.

Standaard 7

- De opleiding kan de digitale mogelijkheden van Blackboard beter benutten en daarmee meer diversiteit in werkvormen creëren, zo kunnen de mooie voorbeelden uit het lectoraat worden verwerkt en kan er nog optimaler met blended learning gewerkt worden.

In het curriculum worden verschillende vormen van digitale didactiek ingezet en studenten kunnen gebruik maken van digitale leermiddelen. Het panel ziet mogelijkheden voor de opleiding om in samenwerking met het lectoraat Recht en Digitale Technologie, studenten ook wegwijs te maken in de nieuwste digitale technieken zoals die worden gebruikt in de juridische beroepspraktijk.

Standaard 10

- De opleiding kan voor de doorontwikkeling van de kwaliteit verdieping geven aan feedback en de rubrics (deze inhoudsrijker maken).

Het panel ziet dat de opleiding hierin recent een belangrijke verbeterslag heeft gemaakt en verwacht dat het resultaat van deze verbeteringen in de toekomstige toetsen en afstudeerwerken zichtbaar zal zijn.

Standaard 1

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel in de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De competenties en gemeenschappelijke basiskennis en -vaardigheden van het landelijk opleidingsprofiel zijn door de opleiding adequaat uitgewerkt in leeruitkomsten, die de basis vormen voor het voltijd- en het deeltijdprogramma. De beide programma's bouwen op naar een beheersing van de competenties op NLQF-niveau 5 aan het eind van het tweede leerjaar, en NLQF-niveau 6 aan het eind van het vierde leerjaar. Daarmee voldoet de opleiding aan het vereiste hbo-bachelorniveau. De opleiding heeft haar visie op het beroep afgestemd met de werkveldadviesraad, waarin het werkveld vertegenwoordigd is. Met de focus op de praktische vaardigheden die nodig zijn voor de toepassingsgerichte hbo-jurist beantwoordt de opleiding aan de vraag van het werkveld. Het panel beveelt aan om in het onderwijs aandacht te besteden aan de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van AI-toepassingen en ziet daarvoor kansen in een sterkere verbinding van het lectoraat Recht en Digitale Technologie met het onderwijs.

Onderbouwing

Visie op het beroep

De JHS heeft een visie op het beroep van de hbo-jurist als een praktisch ingestelde jurist, die de vertaling kan maken van juridische kennis naar het werkveld. Volgens die visie is een student van de JHS in staat een 'spin in het web' te zijn, die een brede juridische kennisbasis combineert met goede communicatieve en organisatorische vaardigheden om tot praktische, innovatieve en creatieve (juridische) oplossingen te komen. De JHS-jurist gaat zelfstandig en initiatiefrijk te werk. Vanuit een ondernemende en onderzoekende houding ontwikkelt de JHS-jurist juridische processen, producten en diensten verder en is daardoor van meerwaarde voor de organisatie. De JHS geeft met deze visie op het beroep invulling aan het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel van de HBO-Rechten, zoals dat in 2019 is vastgesteld in het landelijk overleg van de opleidingen HBO-Rechten.

Aansluiting bij landelijk opleidingsprofiel

Het landelijk opleidingsprofiel omschrijft de competenties die de afgestudeerde hbo-jurist moet bezitten: Analyseren, Adviseren, Belangen behartigen, Beslissen en Organiseren. Het niveau waarop deze competenties beheerst moeten worden is in overeenstemming met NLQF-niveau 6 (hbo-bachelorniveau). Daarnaast is een gemeenschappelijke basis van relevante kennis en vaardigheden vastgelegd voor alle HBO-Rechten opleidingen. Deze gemeenschappelijke basis omvat basiskennis van staats- en bestuursrecht, privaatrecht, strafrecht en internationaal en Europees recht. Ook omvat de gemeenschappelijke basis kennis en vaardigheden op het gebied van ethiek (bijvoorbeeld sensitiviteit voor de kloof tussen recht en rechtvaardigheid, tussen recht hebben en recht krijgen), management en organisatie, digitalisering (waaronder beroepsspecifieke informatietechnologie) en professionele vaardigheden (waaronder onderzoeksvaardigheden en communicatieve vaardigheden).

Vanuit de visie op het beroep en de competenties en de kennisbasis van het landelijk opleidingsprofiel heeft de opleiding leeruitkomsten geformuleerd voor de verschillende onderdelen van het programma. In de deeltijdvariant is er per blok van 15 EC één leeruitkomst. Alleen voor het afstuderen is een meeromvattende leeruitkomst van 30 EC geformuleerd. In de voltijdvariant is de propedeuse verdeeld in vier periodes, waarbij in elke periode aan drie leeruitkomsten wordt gewerkt: één voor het beroepsproduct, één voor de persoonlijke en professionele ontwikkeling en één voor kennis van het recht. Vanaf het tweede jaar wordt in de voltijdvariant gewerkt in semesters. In het tweede jaar zijn er nog twee leeruitkomsten per semester, voor het beroepsproduct en voor de persoonlijke en professionele ontwikkeling. Vanaf het derde leerjaar is er één leeruitkomst per semester en zijn de verschillende onderdelen volledig geïntegreerd. Voor deze opbouw in de voltijdvariant is gekozen om bij de start van de opleiding meer structuur te kunnen bieden en geleidelijk op te bouwen naar een grotere mate van zelfregulerend leren.

Voorbeeld van de verschillende leeruitkomsten in periode 3 van jaar 1 (voltijdvariant):

Leeruitkomst: De student bereidt, op basis van een juridische analyse en het overwegen van maatschappelijke belangen, namens het gemeentebestuur een onderbouwde beslissing voor in een eenvoudige bestuursrechtelijke zaak en legt dit vast. De student handelt gedurende het leerproces professioneel en reflectief.

Leeruitkomst: De student formuleert zijn leerdoelen SMART, reflecteert op zijn ontwikkeling, heeft inzicht in zijn studiemotivatie en studievaardigheden om zijn studiesucces te bevorderen en oriënteert zich verder op het beroepenveld.

Leeruitkomst: De student heeft basiskennis van het privaatrecht en in het bijzonder het goederenrecht, verbintenissenrecht en burgerlijk procesrecht.

(bron: blauwdruk JHS 2024-2025)

Voorbeeld van de (geïntegreerde) leeruitkomst van het eerste semester van jaar 4 (voltijdvariant):

Leeruitkomst: De student is in staat om redelijk zelfstandig vanuit verschillende beroepsperspectieven en ethisch bewustzijn op basis van een gedegen (juridische) analyse de belangen te behartigen van betrokken partijen in een complexe situatie en hij gebruikt communicatieve vaardigheden om onderling begrip en communicatie tussen partijen te bevorderen. De student bereidt bovendien, op basis van een juridische analyse en het overwegen van maatschappelijke belangen, een onderbouwde beslissing voor in een complexe situatie en legt die vast. De student handelt gedurende het leerproces professioneel en reflectief.

(bron: blauwdruk JHS 2024-2025)

Het niveau van de leeruitkomsten wordt ingevuld aan de hand van het NLQF-systeem en het ZelCom-model. De voltijd- en deeltijdvariant werken toe naar dezelfde leerresultaten en hetzelfde eindniveau, maar volgen elk hun eigen programma. Beide programma's zijn zo opgebouwd dat studenten aan het eind van jaar 2 NLQF-niveau 5 bereiken en aan het eind van jaar 4 NLQF-niveau 6 (hbo-bachelorniveau). Het panel constateert dat in de leeruitkomsten de relevante rechtsgebieden en de benodigde competenties naar voren komen. Naast de relevante rechtsgebieden omvatten de leeruitkomsten ook thema's als ethiek, management en organisatie, digitalisering en globalisering. De beoogde leerresultaten voldoen aan de landelijke afspraken en daarmee aan het vereiste hbo-niveau.

Afstemming met het werkveld

Aan de opleiding is een werkveldadviesraad (WAR) verbonden die meerdere keren per jaar bijeenkomt. Via de WAR denken praktijkpartners uit verschillende sectoren van het werkveld (bijvoorbeeld een rechtsbijstandverzekeraar, gemeente, juridisch adviesbureau, bedrijfsjurist) mee over de invulling van de opleiding en de beoogde leerresultaten. Uit de verslagen van de WAR-bijeenkomsten blijkt dat het werkveld vooral een meerwaarde ziet in hbo-juristen die over de praktische vaardigheden beschikken om de vertaalslag te kunnen maken van kennis naar toepassing: de kracht van de hbo-jurist zit in het doen. Daarvoor zijn sociale en communicatieve vaardigheden van groot belang, net als onderzoekend vermogen om zich nieuwe ontwikkelingen snel eigen te kunnen maken en thuis te raken in nieuwe kennisgebieden. Werkgevers geven aan dat er behoefte is aan kennis van AI en digitalisering. Het panel onderschrijft dat dit voor het werkveld in de toekomst steeds belangrijker wordt en beveelt de opleiding aan om het onderwijs in AI en digitale technologie te verdiepen door niet alleen in te gaan op toepassingen die inmiddels gemeengoed zijn, maar in het onderwijs ook aandacht te besteden aan actuele en toekomstige ontwikkelingen. Het panel ziet hiervoor mogelijkheden door het lectoraat Recht en Digitale Technologie een meer actieve rol te geven in het onderwijs op het gebied van AI-toepassingen.

Standaard 2

Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft een heldere visie op het onderwijs, uitgaand van zelfregulerend leren in en met de praktijk. Het programma van zowel de voltijd- als de deeltijdvariant sluit goed aan op deze onderwijsvisie en daagt studenten uit tot samen leren aan de hand van concrete praktijkgerichte vraagstukken. Studenten gaan daarbij onderzoekend te werk, en passen verworven kennis toe in beroepsproducten, zodat deze beter beklijft. De begeleiding is erop gericht studenten gaandeweg steeds meer eigen verantwoordelijkheid te laten nemen. Studenten ervaren de begeleiding als toegankelijk en adequaat. Het docententeam heeft volgens het panel voldoende inhoudelijke en didactische expertise in huis. Het panel moedigt de opleiding aan docenten te blijven ondersteunen in het doorontwikkelen van het nieuwe onderwijs en de daarbij behorende didactische aanpak.

Onderbouwing

Uitgangspunten voor het onderwijs

Het beroep van de hbo-jurist is in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een eigenstandige functie die duidelijk te onderscheiden is van die van de wo-jurist. De veranderende visie op het beroep vormde voor de opleiding de aanleiding om ook het onderwijs te vernieuwen, zodat beter kon worden ingespeeld op de behoefte van het werkveld aan meer praktisch en sociaal ingestelde hbo-juristen. De opleiding heeft een visie op onderwijs ontwikkeld die uitgaat van twee pijlers: 'de student aan zet' en 'de praktijk is leidend'.

'De student aan zet' houdt voor de opleiding in dat de student zelf het eigen leerproces in de hand heeft. Studenten leren aan de hand van opdrachten waarmee ze groepsgewijs aan de slag gaan. Samenwerkend leren, kennis verwerven en ontwikkelen staan centraal in de opleiding. Studenten krijgen daarbij de ruimte om te proberen, te ervaren en te leren van hun fouten door opnieuw te proberen. Leren hoe je iets aanpakt is belangrijker dan weten hoe iets zit, zodat studenten ook de vaardigheden meekrijgen om nieuwe en onbekende problemen op te lossen. Docenten begeleiden het leerproces door vragen te stellen en studenten zelf te laten ontdekken. In het eerste jaar geeft de docent meer sturing en is er sprake van co-regulerend leren. Studenten krijgen dan kennis aangereikt in de vorm van werkgroepen en praktijksessies. De sturing wordt gaandeweg losgelaten zodat studenten steeds meer zelfregulerend leren. In hogere leerjaren krijgen studenten kennis aangereikt als ze daarom vragen en als het relevant is voor het praktijkvraagstuk waar ze aan werken.

'De praktijk is leidend' houdt in dat in de opleiding zoveel mogelijk in en van de praktijk wordt geleerd. In de voltijdvariant maken studenten al in de eerste twee leerjaren kennis met de praktijk, door gastlessen van praktijkpartners, door fictieve opdrachten die geënt zijn op de praktijk, en door te werken aan opdrachten die door praktijkpartners uit het werkveld worden ingebracht. Daar gaat het om problemen die echt spelen of hebben gespeeld in hun organisatie.

Studenten presenteren hun resultaten ten overstaan van de opdrachtgevers in een professionele setting. In het derde en vierde leerjaar krijgt het leren in de praktijk een nog groter aandeel in de opleiding door de stage, het samen met de praktijkpartners werken aan een maatschappelijk vraagstuk en uiteindelijk het afstuderen, waarbij de student in een organisatie werkt en daar (eventueel naast enkele kleinere projecten) een praktijkgericht juridisch onderzoek uitvoert. Deeltijdstudenten voeren de opdrachten uit op de eigen werkplek. Als dat vanwege de aard van hun werk voor bepaalde beroepscompetenties niet kan, werken ze met fictieve of beroepsauthentieke opdrachten zoals in de voltijdopleiding. Door uit te gaan van opdrachten uit de praktijk ervaren studenten de realistische context van het beroep, waarin rechtsgebieden met elkaar verweven zijn en vraagstukken niet altijd eenduidig.

Het panel heeft waardering voor de heldere keuzes die de opleiding heeft gemaakt in haar nieuwe onderwijsvisie. Het is duidelijk dat de opleiding met overtuiging de overstap heeft gemaakt van traditioneel, aanbodgestuurd onderwijs naar een vorm van onderwijs waarin studenten samenwerkend en ontdekkend leren, en studenten zelf de regie kunnen nemen over hun leerproces. De sterke binding met de praktijk in het onderwijs past bij de vraag vanuit het werkveld naar praktisch ingestelde juristen. Uit de gesprekken met werkveldvertegenwoordigers maakt het panel op dat de nieuwe onderwijsvorm zijn vruchten afwerpt: het werkveld is enthousiast over de praktische, proactieve instelling van de stagiaires en afgestudeerden en roemt hun zelfstandigheid en lerend vermogen.

Het panel ziet ook dat de opleiding met de keuzes die ze heeft gemaakt, een belangrijke omschakeling vraagt van docenten en van studenten. De nieuwe onderwijsvorm is arbeidsintensief en het anders inrichten van het onderwijs brengt nog extra werkdruk met zich mee. De veranderingen hebben gezorgd voor spanning in de organisatie en de overgang van de vertrouwde aanbodgestuurde, klassikale manier van lesgeven naar de nieuwe didactiek, waarin de docent vooral optreedt als coach en begeleider, was voor docenten en de organisatie af en toe zoeken. De opleiding is daarin echter volgens het panel op de goede weg, en het panel heeft er vertrouwen in dat in de komende jaren de ontwikkeling in de goede richting wordt voortgezet. Het panel moedigt de opleiding aan medewerkers en studenten steeds goed mee te nemen in de gemaakte keuzes en de stappen die nog gezet moeten worden om de nieuwe onderwijsvorm volledig tot zijn recht te laten komen en daarbij met elkaar in gesprek te blijven, zodat de organisatie als geheel vertrouwen krijgt en houdt in de kwaliteit van het geboden onderwijs.

Voltijdprogramma

Het voltijdprogramma is voor beide locaties (Den Bosch en Tilburg) gelijk. Studenten volgen echter de opleiding op één van beide locaties. Het voltijdprogramma bestaat in de propedeuse uit vier blokken van elk 15 EC. In het eerste blok krijgen studenten een inleiding tot het recht, staatsrecht en internationaal en Europees recht en leren ze omgaan met relevante juridische bronnen. In de volgende blokken maken de studenten kennis met achtereenvolgens het privaatrecht, het bestuursrecht en het strafrecht. Steeds is het onderwijs georganiseerd rondom praktijksituaties, bijvoorbeeld het adviseren van een cliënt, het voeren van een bezwaarprocedure of het omgaan met een verdachte in een strafproces. Drie keer per week volgen studenten een praktijksessie in de zogenoemde crowd: een leergemeenschap van 48 studenten, met vier docenten. Binnen de crowd zijn er projectgroepen van vier studenten, waarin studenten gezamenlijk aan hun beroepsproducten werken. Elk van de vier docenten is als coach verbonden aan drie projectgroepen binnen de crowd. Naast de praktijksessies volgen studenten

werkgroepen, gericht op de ontwikkeling van kennis en (communicatieve) vaardigheden. Ook zijn er workshops op het gebied van persoonlijke en professionele ontwikkeling. De laatste drie weken van elk blok zijn gereserveerd voor toetsing en reflectie; studenten voeren dan een individueel gesprek met hun coach waarin ze terugblikken op de resultaten en vooruitkijken naar het volgende onderwijsblok.

Het tweede jaar bestaat uit twee semesters van elk 20 weken. In elk semester werken studenten aan verschillende dossiers, waarvoor ze met de projectgroep beroepsproducten maken. In het eerste semester van het tweede jaar (H1), staat de economische leefomgeving centraal met rechtsgebieden als ondernemingsrecht, vermogensrecht en beslag- en faillissementsrecht. Studenten richten een advieskantoor op en adviseren (fictieve) opdrachtgevers over juridische kwesties. In het tweede semester van het tweede jaar (H2) staat de sociale leefomgeving centraal met rechtsgebieden als huur- en consumentenrecht, arbeidsrecht en verschillende vormen van procesrecht. In dit blok behartigen studenten de belangen van een particulier binnen diens sociale leefomgeving, waarbij ze bijvoorbeeld leren hoe ze een verzoekschrift en een verweerschrift opstellen en een rechtszitting simuleren.

Net als in het eerste jaar zijn er drie keer per week praktijksessies, daarnaast is er nog één keer per week een werkgroep waarin kennis en vaardigheden worden aangeboden. Het onderwijs is in het tweede jaar echter meer vraaggestuurd dan in het eerste jaar: wanneer ze daar behoefte aan hebben kunnen studenten zelf het initiatief nemen om kennissessies of bijeenkomsten te organiseren, waarin een docent extra uitleg geeft over de stof. Studenten werken in het tweede jaar individueel aan hun persoonlijke en professionele ontwikkeling, aan de hand van zelfgekozen activiteiten zoals bijvoorbeeld webinars volgen, werken bij het Studenten Juridisch Advieskantoor of workshops verzorgen voor andere studenten.

Het derde jaar doorlopen studenten voor het grootste deel individueel, met een stage en een minor. In het eerste semester van het vierde jaar (H3) staat de fysieke leefomgeving centraal en verdiepen studenten zich in bestuurs- en strafrecht. In dit blok werken studenten in een leergemeenschap met praktijkpartners, onderzoekers en medestudenten aan een maatschappelijk vraagstuk. In deze fase van de opleiding hebben studenten veel autonomie in de keuze voor een opdracht en de vorm waarin ze het resultaat presenteren. Er zijn wekelijks praktijksessies met de crowd. Daarnaast hebben studenten zowel individueel als in hun projectgroep gesprekken met hun docent-coach. Het tweede semester van het vierde jaar is gereserveerd voor het afstuderen. Daarbij werkt de student individueel in een bedrijf of organisatie aan één of meer praktijkopdrachten waarbij een beroepsproduct of een juridisch advies wordt gemaakt.

Overzicht van het voltijdprogramma:

P1 – De beginnende jurist	P2 – De adviserende jurist	P3 – De beslissende jurist	P4 – De vertegenwoordigende jurist	Jaar 1
H1 – De economische leefomgeving		H2 – De sociale leefomgeving		Jaar 2
Stage		Minor		Jaar 3
H3 – De fysieke leefomgeving		Afstuderen		Jaar 4

Figuur 1: opbouw curriculum voltijdprogramma. Bron: Opleidingskader 2024-2025, JHS (p. 16).

Deeltijdprogramma

In de deeltijdvariant gaan studenten in principe één dag per week naar school, en werken ze verder op hun eigen werkplek aan hun beroepscompetenties. Net als in de voltijdvariant zijn er in het eerste jaar werkgroepen gericht op de ontwikkeling van kennis, communicatieve en professionele vaardigheden. Ook in het tweede jaar van de deeltijdvariant worden er werkgroepen gegeven. Studenten werken in de deeltijdvariant samen in projectgroepen, maar vaker dan in de voltijdvariant werken ze ook individueel aan de opdrachten, omdat het voor de deeltijders vaak lastig is om bijeenkomsten met medestudenten in te plannen naast werk en privéleven. Het deeltijdprogramma bestaat uit vier blokken per leerjaar, zestien blokken in totaal. In jaar 1 wordt de basis gelegd voor de rechtsgebieden staatsrecht, bestuursrecht, privaatrecht en strafrecht. In het tweede en derde leerjaar wordt die basis verdiept en verbreed. Deeltijders lopen geen stage, omdat zij al in de praktijk werken. Studenten reflecteren op het leren op de werkplek en brengen in de opleiding zo hun leerervaringen in. Het vierde jaar is gereserveerd voor keuzevakken en het afstuderen. Het afstuderen is inhoudelijk gelijk aan de voltijdvariant, maar heeft in de deeltijdvariant wel een andere tijdsindeling.

Overzicht van het deeltijdprogramma:

DP1 – Inleiding	DP2 – Burgerlijk recht	DP3 – Strafrecht	DP4 – Bestuursrecht	Jaar 1
DK1 – Gemachtigde	DK2 – Bedrijfsjurist	DK3 – Innoverende jurist	DK4 – Secretaris in een strafrechtelijke omgeving	Jaar 2
DK5 – Belangenbehartiger	DK6 – Bemiddelaar	DK7 – Beleidsmedewerkers	DK8 – Schuldenaar	Jaar 3
DE1 – Keuzevakken	DE2 – Keuzevakken	DE3 – Afstuderen	DE4 – Afstuderen	Jaar 4

Figuur 2: opbouw curriculum deeltijdprogramma. Bron: Opleidingskader 2024-2025, JHS (p. 18).

Het panel constateert dat de uitvoering van het onderwijsprogramma voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant goed aansluit bij de onderwijsvisie van de opleiding. In het programma is in toenemende mate ruimte voor eigen regie van de student. Studenten leren door samen aan beroepsproducten te werken, waarbij de begeleiding van de coach een belangrijke ondersteuning is. Hoewel het voor sommige studenten fijn is om door middel van een kennistoets zeker te weten dat ze voldoende hebben geleerd, ervaren studenten overwegend dat het toepassen van de kennis in de projecten ervoor zorgt dat het geleerde beter beklijft. Tijdens de stages ervaren studenten dat ze voldoende zijn toegerust om juridische vraagstukken op te kunnen lossen en dat geeft vertrouwen.

Er is volgens het panel een duidelijke relatie tussen de beoogde leerresultaten en het programma. Door de projectgerichte aanpak, waarbij studenten aan de hand van praktijkvraagstukken samen kennis construeren, wordt het onderzoekend vermogen van studenten ontwikkeld en worden kritisch denken en reflecteren gestimuleerd. Aan de hand van concrete (beroeps)opdrachten maken studenten stapsgewijs kennis met methoden en technieken van onderzoek doen, opbouwend naar het onderzoeksrapport dat onderdeel is van het afstuderen. Er is volgens het panel voldoende aandacht voor de internationale context van het recht en voor interculturele communicatie, zodat studenten voorbereid zijn op het werken aan grensoverschrijdende vraagstukken. Het panel waardeert daarnaast de aandacht voor mondelinge en schriftelijke communicatie in het programma en de koppeling die daarin wordt gemaakt met de beroepspraktijk.

Instroom en begeleiding

Voor toelating tot de opleiding gelden geen nadere vooropleidingseisen, wat inhoudt dat studenten met een havo-, vwo- of mbo-4 diploma zonder meer toelaatbaar zijn. Aspirant-studenten kunnen ook worden toegelaten door middel van een 21+-toets of, in de deeltijdvariant, een portfolio-toelating op basis van werkervaring. Voor deeltijdstudenten geldt aanvullend de eis

dat zij 20 uur per week werken. Dat hoeft bij de start van de opleiding nog niet in een juridische context te zijn.

Naast de inhoudelijke begeleiding binnen het onderwijs worden studenten procesmatig in de eerste plaats begeleid door een docent-coach. Behalve de begeleiding in de crowd en in de projectgroep, heeft de student ook individuele gesprekken met de docent-coach. Net als in het onderwijs geldt ook voor de begeleiding dat de student zoveel mogelijk zelf aan zet is om aan te geven wat die nodig heeft. De docent-coach is steeds het eerste aanspreekpunt. Als er problemen zijn met de studievoortgang of het welzijn van de student kan de studieadviseur worden betrokken, en zo nodig kan worden doorverwezen naar de studentendecaan of studentpsycholoog. Studenten met een functiebeperking kunnen op deze manier een beroep op doen op ondersteuning bij de studie, die passend is voor hun situatie. Het panel is van mening dat de coaches en studieadviseurs voor studenten goed bereikbaar zijn. In gesprek met het panel geven studenten aan dat ze bij problemen, bijvoorbeeld wanneer ze studievertraging oplopen of wanneer het samenwerken in de groep niet goed verloopt, gemakkelijk terecht kunnen en dan ook goed worden geholpen. Het panel vindt het goed dat er maatwerk mogelijk is, en moedigt de opleiding aan op het gebied van diversiteit en inclusie nog stappen te zetten. Inclusie en diversiteit gaat ook over het creëren van een leeromgeving waarin studenten met diverse culturele achtergronden zich gezien, gehoord en thuis voelen. Dat vraagt om aandacht voor de manier waarop binnen het onderwijs ruimte wordt geboden aan die diversiteit.

Docenten

De docenten zijn volgens het panel goed gekwalificeerd. De meeste docenten hebben een academische masteropleiding afgerond, een enkele is gepromoveerd. Aanvullend hebben bijna alle docenten een didactische scholing gehad (BasisKwalificatie Onderwijs en/of BasisKwalificatie Examinering). Docenten werken in principe op beide locaties, al wordt er rekening gehouden met voorkeuren wat betreft reistijd. De meeste docenten zijn zowel in de voltijd- als in de deeltijdvariant inzetbaar. Docenten werken in teams samen voor de praktijksessies, waarbij vier docenten 'op de crowd staan'. In een crowdteam zitten zowel juridisch docenten als vaardigheden-docenten, zodat er een mix is van benodigde competenties en expertises en docenten elkaar kunnen aanvullen in de begeleiding van studenten in het werken aan de beroepsproducten. Het uitgangspunt is daarbij dat er drie docenten met juridische expertise in een team zijn, naast een vaardigheidendocent. Het panel begrijpt van studenten dat ook zij het belangrijk vinden om onderwijs te krijgen van zowel juridisch docenten als docenten communicatieve vaardigheden, zodat ze vanuit verschillende expertises feedback krijgen.

Docenten participeren in meerdere crowdteams. De crowdteams hebben wekelijks of tweewekelijks intervisie-overleg. Uit het gesprek met docenten maakt het panel op dat docenten hebben moeten wennen aan het gezamenlijk lesgeven aan een groep, zoals dat in de crowd gebeurt. Docenten moeten onderling afstemmen hoe ze studenten uitdagen en wat ze van studenten verwachten, omdat ze invloed hebben op elkaars werk. Dat docenten vanuit verschillende expertises samen het onderwijs verzorgen, maakt die afstemming extra belangrijk. Ook de verschuiving van de rol van de docent van klassiek lesgeven voor de klas naar coaching binnen een projectgroep of leergemeenschap heeft veel van docenten gevraagd. Naar aanleiding van de eerste ervaringen heeft de opleiding de docententeams per crowd verkleind tot het huidige aantal van vier docenten. Docenten hebben begeleiding gekregen in het samenwerken. Ook is professionalisering aangeboden op het gebied van didactische en coachende

vaardigheden en formatief handelen. Bij de docenten met wie het panel tijdens de bezoeckdag heeft gesproken ziet het panel veel enthousiasme en passie voor de nieuwe onderwijsvorm. Tegelijkertijd ziet het panel ook dat er docenten nog zoekende zijn in hun nieuwe rol. Het panel moedigt de opleiding aan om docenten hierin te blijven ondersteunen en ervoor te zorgen dat de docenten met elkaar bewust de ontwikkeling van het onderwijs dragen en verder uitbouwen.

Standaard 3

Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De visie op toetsing en het toetsbeleid zijn in overeenstemming met de onderwijsvisie en gebruikte toetsvormen sluiten daar goed op aan. Met de invoering van het nieuwe toetsprogramma in de voltijdvariant is meer aandacht gekomen voor de leerfunctie van toetsen en formatief handelen. In de deeltijdvariant wordt het nieuwe toetsbeleid geleidelijk ingevoerd. Op het gebied van het geven van feedback bij toetsing en de kalibratie tussen docenten zijn inmiddels noodzakelijke verbeterstappen gezet. Het panel beveelt aan de ingezette verbeteringen goed te blijven monitoren.

Onderbouwing

Visie op toetsing en toetsbeleid

De visie op toetsing binnen de opleiding is in lijn met de visie op onderwijs. Studenten leren door te vragen, te ontdekken en uit te proberen en krijgen daarom de ruimte om fouten te maken en die te verbeteren. Adequate feedback op hun leerproces en hun prestaties geeft studenten inzicht in waar ze staan ten opzichte van de leeruitkomsten (de leerfunctie van toetsing). Studenten kunnen aan de hand daarvan bepalen waar ze nog aan moeten werken en hoe ze dat gaan doen, en nemen zo zelf de regie over hun leerproces. De evaluatiefunctie van toetsing geeft docenten informatie om zo nodig het onderwijs bij te stellen en te bepalen welke stappen nodig zijn om de student te ondersteunen bij het aantonen van de leeruitkomsten. Aan het eind van elke periode heeft de toets een beslisfunctie: de docent beslist in de rol van examinerator over het al dan niet aangetoond zijn van de leeruitkomst en daarmee over het toekennen van studiepunten.

Het panel vindt dat het toetsbeleid van de opleiding logisch aansluit bij de onderwijsvisie. Het panel herkent in de visie op toetsing de uitgangspunten van programmatisch toetsen en begrijpt uit de gesprekken met het management en strategisch beleidsadviseurs dat deze uitgangspunten inderdaad de basis zijn voor de visie op toetsing en het toetsbeleid, en dat het de bedoeling is het toetsprogramma stap voor stap te ontwikkelen in de richting van programmatisch toetsen. Het panel adviseert de opleiding om de gemaakte keuzes te expliciteren en in terminologie aan te haken bij de in het onderwijs breed gevoerde discussie over programmatisch toetsen, om daarmee voor de organisatie en voor de studenten helder uit te dragen waarnaar wordt toegewerkt.

Kwaliteit van toetsing

De opleiding heeft een toetsexpertteam (TET) ingesteld, dat verantwoordelijk is voor de kwaliteit van toetsing. Het TET adviseert over toetsing aan de verschillende actoren en geeft bijvoorbeeld feedback op ontwikkelde toetsen. Het TET heeft ook een rol in de professionalisering van docenten op het gebied van kalibratie en feedbackgeletterdheid. De examencommissie van de opleiding heeft twee borgingsfunctionarissen aangesteld, die de borgingsagenda uitvoeren en onderzoek doen naar de kwaliteit van toetsen en het afstuderen. Naar aanleiding van die onderzoeken en signalen vanuit studenten en docenten heeft de examencommissie

geconstateerd dat de kwaliteit van toetsing sinds de invoering van het nieuwe onderwijs nog niet op alle punten op orde is. De examencommissie heeft dit bij het management onder de aandacht gebracht en verschillende interventies gedaan door bijvoorbeeld voor een onvoldoende afgetoetst onderdeel van de leeruitkomst een verplichte extra opdracht te laten maken. Ook heeft de examencommissie nieuwe regels en richtlijnen vastgesteld voor het aanwijzen van examinatoren en het bepalen van examenuitslagen. Het panel constateert dat de examencommissie de toetsing binnen de opleiding goed in beeld heeft en haar borgende rol naar behoren invult. Dat verbeterpunten worden benoemd en aangepakt geeft het panel het vertrouwen dat de zorg voor en de borging van de kwaliteit van toetsing op orde is.

Toetsprogramma

In de propedeuse zijn er in elke periode drie leeruitkomsten, met elk een eigen toets en toetsvorm: een meerkeuze kennistoets voor de leeruitkomst op het gebied van kennis van het recht, een portfolio voor de leeruitkomst op het gebied van persoonlijke en professionele ontwikkeling, en een portfolio voor het beroepsproduct voor de leeruitkomst op het gebied van de beroepscompetenties. In jaar twee zijn er per semester twee leeruitkomsten. Er worden geen kennistoetsen meer afgenomen; de toetsing van kennis en vaardigheden is geïntegreerd in het beroepsproduct. Wel wordt voor het aantonen van de persoonlijke en professionele ontwikkeling nog een apart portfolio gemaakt (portfolio PPO). In het derde en vierde leerjaar is er één leeruitkomst per semester. De stage in het derde jaar wordt getoetst met een portfolio in de vorm van een stagedossier. Het eerste semester van het vierde jaar (H3) wordt getoetst met een portfolio in de vorm van een beroepsproduct. Kennis, vaardigheden, persoonlijke en professionele ontwikkeling en de competenties worden geïntegreerd getoetst.

In de deeltijdopleiding is het hernieuwde toetsbeleid beperkt en geleidelijk ingevoerd. Op dit moment worden in de deeltijdvariant verschillende toetsvormen gehanteerd, zoals casustoetsen, beroepsproducten, papers, mondelinge tentamens en portfoliotoetsing. De toetsen bouwen op in niveau: van onthouden, begrijpen en (beperkt) toepassen in het eerste jaar via toepassen, analyseren en evalueren in het tweede en derde jaar, naar creëren in jaar 4. Vanaf het derde jaar wordt vooral getoetst aan de hand van portfolio's en beroepsproducten. Het is de bedoeling dat ook in de deeltijdvariant het toetsbeleid in de komende jaren verder wordt geïmplementeerd en dat de leerfunctie van toetsing een steeds grotere rol gaat innemen.

Het panel vindt dat de gebruikte toetsvormen in de voltijdvariant goed aansluiten bij de visie op onderwijs en toetsing. De keuze om in het eerste jaar te werken met kortere onderwijsperiodes en drie leeruitkomsten die apart getoetst worden, zorgt voor een heldere structuur en geeft studenten aan het begin van de opleiding voldoende houvast. Het loslaten van de kennistoetsen in het tweede jaar is een logische stap naar het meer geïntegreerd toetsen van kennis, vaardigheden en competenties, maar kan ook zorgen voor onzekerheid bij studenten of ze wel voldoende weten. Uit het gesprek met studenten begrijpt het panel dat studenten niettemin duidelijk voor ogen hebben waar ze aan moeten voldoen en dat ze met behulp van formatieve kennistoetsen, feedback van docenten en tussentijdse evaluaties goed inzicht hebben in waar ze nog aan moeten werken. In het kader van de studeerbaarheid van het programma vraagt het panel voor de voltijdvariant aandacht voor het bieden van een herkansingsmogelijkheid binnen hetzelfde studiejaar voor beroepsproducten, zoals die in de deeltijdvariant bestaat. De toetsvormen in de deeltijdvariant zijn volgens het panel gedegen opgezet en toetsen adequaat de kennis en vaardigheden die de student aan het eind van elke periode moet beheersen.

Toetsing van het afstuderen

Het afstuderen is voor de voltijd- en de deeltijdvariant op dezelfde manier vormgegeven. Studenten gaan voor hun afstuderen zelf op zoek naar een organisatie waar ze hun afstudeerstage kunnen lopen. Deeltijdstudenten voeren de afstudeeropdracht meestal uit in de eigen organisatie. De student kan kiezen uit het schrijven van een onderzoeksrapport met een bijbehorend beroepsproduct of het maken van een portfolio met verschillende beroepsproducten, waaronder een (minder omvangrijk) onderzoeksrapport. Voorafgaand aan de start van het afstuderen wordt door vakdocenten beoordeeld of de opdracht (of opdrachten) waar de student aan wil gaan werken voldoende complex en praktijkgericht is om het afstudeerniveau te kunnen aantonen, en of de juridische context duidelijk is. Het afstudeerwerk wordt beoordeeld door twee examinatoren, namelijk de afstudeerbegeleider (altijd een jurist) en een tweede lezer. Wanneer het werk met een voldoende is beoordeeld, presenteert de student diens afstudeerwerk tijdens de afstudeermarkt. Hierbij is in ieder geval de begeleidende docent aanwezig, en een vertegenwoordiger uit het werkveld; zij kunnen de student bij de presentatie kritische vragen stellen. De mentor die de student heeft begeleid op de stageplek heeft een adviserende en niet-beslissende rol bij de uiteindelijke beoordelingsbeslissing. De afstudeermarkt vervangt sinds juni 2024 de afstudeerzitting, waarbij naast de beide examinatoren een extern gecommiteerde uit het werkveld aanwezig was.

Beoordeling van toetsen

Het panel concludeert uit de bestudeerde toetsen dat de toelichting op de beoordeling en het geven van gerichte feedback aan de student meer aandacht behoeven. Bij de afstudeerwerken die het panel heeft ingezien, zowel het portfolio als het onderzoeksrapport, is de beoordeling vaak erg summier of zelfs niet toegelicht. Het portfolio en het onderzoeksrapport worden beoordeeld aan de hand van dezelfde rubrics, die daardoor algemeen van aard zijn en in de ogen van het panel niet voldoende specifiek om voor elk van beide vormen van afstuderen voldoende houvast te bieden voor de beoordeling. Ook is het op basis van het beoordelingsformulier niet duidelijk hoe beide beoordelaars gezamenlijk tot een beslissing zijn gekomen. De beoordeling is daardoor voor het panel moeilijk navolgbaar.

Ook in eerdere leerjaren wordt niet altijd eenduidig omgegaan met het geven van feedback naar aanleiding van de beoordeling: de ene docent geeft vaker en meer gedetailleerdere feedback dan de andere, wat voor studenten tot een ongelijke situatie leidt. De examencommissie heeft de genoemde aandachtspunten bij de opleiding gesignaleerd, en inmiddels is een verbetering ingezet. Kalibratie wordt nu structureel ingezet en alle docenten worden daarbij betrokken. Er is door het toetsexpertteam een handleiding voor kalibratie ontwikkeld en in het document 'navolgbaar toetssysteem' wordt aanvullend op het toetsbeleid beschreven op welke manier feedback wordt gedocumenteerd en meegewogen in de uiteindelijke summatieve beoordeling. Voor het afstuderen worden in samenwerking met het toetsexpertteam nieuwe rubrics ontwikkeld. Daarbij wordt ook gekeken naar hoe beter inzichtelijk kan worden gemaakt hoe de beide beoordelaars van het afstuderen gezamenlijk tot een beslissing komen. Het panel vindt het positief dat de opleiding deze noodzakelijke verbeterstappen maakt. Het panel heeft het document 'navolgbaar toetssysteem' gelezen en heeft gesproken met docenten over de nieuwe werkwijze die in het afgelopen studiejaar is ingevoerd voor kalibreren, beoordelen en beslissen. Het panel heeft er vertrouwen in dat de juiste aanpassingen zijn gedaan en is van oordeel dat mede vanwege de ingezette verbeteringen de toetsing binnen de opleiding voldoet aan de

basiskwaliteit. Het panel beveelt de opleiding aan de toetsuitvoering met de ingezette verbeterstappen goed te blijven monitoren en waar nodig bij te stellen.

Standaard 4

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De eindwerken die het panel heeft bestudeerd zijn allemaal van voldoende niveau en laten zien dat de beoogde leerresultaten worden behaald. Studenten kiezen voor afstuderen aan de hand van een onderzoeksrapport of portfolio. Het panel vindt de portfolio-vorm beter passen bij het nieuwe onderwijs. Het panel adviseert de opleiding om bij de goedkeuring van de afstudeeropdrachten goed te letten op een heldere afbakening en probleemstelling, zodat studenten de vereiste juridische diepgang kunnen bereiken in de afstudeeropdracht. Het panel beveelt de opleiding aan om de juridisch-inhoudelijke begeleiding op de werkplek bij het afstuderen goed te borgen. Het panel constateert dat afgestudeerden goed voorbereid worden op wat de arbeidsmarkt vraagt en na de opleiding in passende functies terechtkomen.

Onderbouwing

De afstudeeropdracht

Met het afstuderen tonen studenten aan dat ze de competenties van de (startende) hbo-jurist beheersen. Voorheen bestond het afstuderen altijd uit een praktijkgericht juridisch onderzoek als onderbouwing voor een concreet product voor een opdrachtgever, zoals bijvoorbeeld een beslisboom, een risicoanalyse, een beleidsnotitie of een set algemene voorwaarden. Met ingang van studiejaar 2022-2023 is daar de mogelijkheid bijgekomen om af te studeren met een portfolio, waarin meerdere beroepsproducten zijn opgenomen naast een (beperkt) praktijkgericht onderzoek. Studenten kiezen nog niet overwegend voor het portfolio maar de groep die ervoor kiest, wordt wel steeds groter (in studiejaar 2024-2025 koos tweederde van de studenten voor een portfolio). De opleiding wil uiteindelijk dat het portfolio de enige mogelijke vorm wordt voor het afstuderen, omdat dit beter aansluit bij de visie op onderwijs en omdat studenten, terwijl ze aan hun portfolio werken, direct kunnen bijdragen aan de werkprocessen in de organisatie waar ze hun afstudeerstage lopen. Het panel onderschrijft dat het portfolio beter past bij het praktijkgerichte onderwijs dat de opleiding wil bieden en moedigt de opleiding aan om een eenduidige keuze te maken voor het afstuderen aan de hand van een portfolio en de mogelijkheid van een onderzoeksrapport alleen nog te bieden aan studenten die het oude onderwijsprogramma hebben gevolgd. Door uitsluitend de portfoliovorm te hanteren kan de afstudeerrubric specifiek worden gericht op het portfolio, wat de kwaliteit van de beoordeling ten goede zal komen (zie ook standaard 3).

Eindniveau

Voor de beoordeling van het eindniveau heeft het panel vijftien afstudeerdossiers bestudeerd uit de laatste twee jaar, verdeeld over de verschillende locaties en de verschillende vormen van afstuderen (portfolio en onderzoeksrapport). Drie van de vijftien bestudeerde dossiers waren van deeltijdstudenten. Bij de selectie is rekening gehouden met een spreiding in becijfering. Het panel vindt alle bestudeerde eindwerken van voldoende niveau en ziet dat studenten de vereiste hbo-competenties in de eindwerken aantonen. Voorbeelden van afstudeeronderzoeken zijn een onderzoek naar de implementatie van Europese regelgeving over digitale weerbaarheid voor een financieel dienstverlener, of een onderzoek naar de toepassing van de hardheidsclausule bij affectieschade voor een verzekeraar. Portfolio's bevatten bijvoorbeeld uiteenlopende

adviesbrieven aan cliënten voor het juridisch spreekuur van een welzijnsorganisatie, of een combinatie van adviesbrieven, verzoekschriften en juridische onderleggers voor een advocatenkantoor.

(Zeer) goede onderzoeksrapporten die het panel heeft gezien, bevatten een goed afgebakende probleemstelling en een heldere opbouw en leiden tot een relevant beroepsproduct. In de (zeer) goede portfolio's valt ook de relevantie van de beroepsproducten op, die direct bruikbaar zijn in de praktijk. Bij de eindwerken die met een lager cijfer zijn beoordeeld, is het onderzoek over het algemeen wat minder diepgaand, of (in het geval van het portfolio) vertonen de opgeleverde beroepsproducten minder juridische complexiteit.

Het panel signaleert dat in enkele gevallen de student bij de aanvang van het afstudeeronderzoek beter begeleid had kunnen worden bij het concreet formuleren van de juiste onderzoeksvragen en het afbakenen van het onderzoek. Het panel adviseert de opleiding om, in geval de student een onderzoeksrapport oplevert, hier bij de goedkeuring van de afstudeeropdracht goed op te letten. Een ander punt van aandacht vindt het panel de juridische begeleiding in de afstudeerorganisatie. In de afstudeerhandleiding leest het panel dat niet vereist is dat de student bij de afstudeerstage op de werkplek begeleid wordt door een jurist. Het panel heeft dit aan de orde gesteld in de gesprekken tijdens de visitatiedag, en begrijpt van de opleiding dat studenten op hun stage wel begeleid worden door een jurist. Het panel is van mening dat goede juridisch-inhoudelijke begeleiding in de afstudeerorganisatie van groot belang is voor het bereiken van de nodige juridische diepgang en complexiteit in de beroepsproducten, en beveelt de opleiding aan om hier duidelijkheid in te scheppen en afstudeerstages alleen goed te keuren als de juridisch-inhoudelijke begeleiding op de werkplek voldoende geborgd is.

Functioneren afgestudeerden

Het panel heeft tijdens de bezoekdag gesproken met enkele praktijkpartners, waaronder ook alumni, van de opleiding. Uit het gesprek maakt het panel op dat de praktijkpartners heel tevreden zijn over het niveau en de houding van de studenten en afstudeerders: ze zijn zelfstandig en leergierig en zijn zich bewust van hoe ze hun kennis binnen de organisatie kunnen delen. Studenten zijn echt van meerwaarde voor de organisatie doordat ze goed zijn in het verbinden van theorie en praktijk en probleemoplossend te werk gaan. Werkgevers nemen de studenten na hun afstuderen dan ook graag in dienst. Alumni vinden snel een baan en komen terecht in passende functies bij bijvoorbeeld rechtsbijstandverzekeraars of gemeenten, als bedrijfsjurist, of als juridisch medewerker bij een gerechtsdeurwaarder of advocatenkantoor.

Standaard 5

Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Op beide locaties zijn de onderwijsruimtes zo ingericht dat ze goed passen bij de geboden onderwijsvorm. De onderwijsruimtes beschikken over de noodzakelijke moderne faciliteiten en bieden de mogelijkheid om samen te werken in grote en kleinere groepen, of om zelfstandig te studeren. De digitale leeromgeving is overzichtelijk ingericht en brengt onderwijs en toetsing effectief samen. Studenten kunnen gebruik maken van (juridische) databanken en zoekmachines.

Onderbouwing

Huisvesting en onderwijsruimtes

De opleiding wordt op twee locaties aangeboden, in Tilburg en Den Bosch. De deeltijdvariant wordt alleen in Tilburg aangeboden. Het panel heeft beide locaties bezocht en is enthousiast over de inrichting van beide locaties, die volgens het panel goed past bij de vorm waarin het onderwijs wordt aangeboden.

In Tilburg heeft de opleiding een eigen gebouw tot haar beschikking, dat geheel is ingericht om optimaal ruimte te bieden aan de verschillende vormen van onderwijs. Voor de praktijksessies in de crowd zijn er open ruimtes beschikbaar, waarin studenten in groepjes kunnen werken, maar waar zo nodig ook voor alle studenten in de crowd uitleg gegeven kan worden of een presentatie kan worden gehouden. Daarnaast zijn er kleinere ruimtes voor werkgroepen en workshops, en ruimtes voor het samenwerken in de projectgroep en zelfstudie. In Den Bosch beschikt de opleiding over een eigen vleugel in een gebouw waarin ook andere opleidingen van Avans worden aangeboden. Ook hier zijn verschillende soorten onderwijsruimtes aanwezig die ruimte bieden voor praktijksessies, werkgroepen, projectgroepen en zelfstudie. Het is de bedoeling dat de opleiding in Den Bosch met ingang van studiejaar 26-27 haar intrek neemt in de onderwijslocatie van Avans aan de Onderwijsboulevard. Ook die nieuwe locatie zal worden ingericht met onderwijsruimtes die passen bij de onderwijsvorm. Op beide locaties zijn de onderwijsruimtes voorzien van moderne faciliteiten, zoals een smartboard en mogelijkheden voor laptopgebruik.

Op beide locaties zijn voorzieningen aangebracht die het gebouw en de onderwijsruimtes toegankelijk maken voor mensen met een functiebeperking, zoals een lift en toiletten maar ook stiltezones om geconcentreerd te kunnen werken. De studieadviseurs en het onderwijsbureau hebben een eigen kantoor waar studenten terecht kunnen. Voor deeltijdstudenten is het echter een belemmering dat het onderwijsbureau in Tilburg niet steeds bemenst is op de tijden dat het deeltijdonderwijs wordt gegeven. Op de onderwijslocatie in Tilburg zijn er ook voorzieningen die het mogelijk maken om een maaltijd mee te nemen en op te warmen. Dit is met name van belang voor de deeltijdstudenten, die op maandagen vaak lange tijd achter elkaar op de opleiding zijn. Het panel moedigt de opleiding dan ook aan hierin mee te blijven denken met de deeltijdstudenten. Het panel vraagt daarnaast aandacht voor de roostering van de lessen voor

deeltijdstudenten. Wanneer daarin bijvoorbeeld vanwege feestdagen wijzigingen komen, levert dat voor deeltijders vaak organisatorische problemen op met hun werk of in hun privésituatie.

Informatievoorziening en digitale leeromgeving

Studenten hebben toegang tot de digitale leeromgeving Brightspace, waar algemene informatie is te vinden over de opleiding en specifieke informatie over de modules. Elke module (of onderwijsblok) heeft een studiewijzer waarin informatie staat over het onderwijs, opdrachten, te raadplegen bronnen, de rubrics en inleverlinks voor de opdrachten. Docenten kunnen in Brightspace opdrachten bekijken en feedback plaatsen, en ook berichten versturen aan één of meer studenten. Het panel vindt de digitale leeromgeving helder en overzichtelijk ingericht en vindt het mooi om te zien dat toetsing en feedback in het systeem geïntegreerd zijn. Buiten de digitale leeromgeving hebben studenten via hun studentaccount toegang tot algemene en specifiek juridische databanken en zoekmachines.

Standaard 6

Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Conclusie

De opleiding **voldoet** zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel ziet dat het team sterk gericht is op het continu verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Het onderwijs wordt op verschillende manieren geëvalueerd met studenten, docenten, het werkveld en de betrokken commissies, en verbeterpunten worden voortvarend opgepakt. Het nieuwe kwaliteitszorgmodel dat recent is geïmplementeerd zorgt voor een structurele inbedding van de kwaliteitscultuur en voorziet in communicatie over ingezette verbeteracties.

Onderbouwing

Evaluatie van het onderwijs

Sinds de invoering van het nieuwe onderwijs in studiejaar 2021-2022 heeft de opleiding, zowel in de voltijd- als in de deeltijdvariant, steeds het onderwijs geëvalueerd met studenten en docenten. Onderzoeken vanuit de examencommissie en de opleidingscommissie en de ervaringen vanuit het werkveld zijn meegenomen in de evaluatie van het onderwijs. In elke onderwijsperiode is de PDCA-cyclus doorlopen. Op basis van de resultaten van de verschillende vormen van evaluatie is het onderwijs steeds verbeterd en bijgestuurd. Sinds de start van de onderwijsvernieuwing is het onderwijs doorontwikkeld en zijn op diverse punten aanpassingen gedaan. Daarbij maakt de opleiding onderscheid in kortcyclische verbeteringen, die in de eerstvolgende onderwijsseenheid direct kunnen worden doorgevoerd, en langcyclische verbeteringen, die een grotere aanpassing vergen en waardoor meerdere onderwijsseenheden of zelfs het hele curriculum worden geraakt. Een voorbeeld van zo'n langcyclische wijziging is de herinvoering van kennistoetsen in de propedeuse, toen de aanvankelijke beoogde toetsvorm waarin per blok één leernutkomst integraal werd getoetst, te weinig structuur bleek te bieden aan startende studenten.

Het panel heeft in de documentatie en in de gesprekken tijdens de bezoekdag veel voorbeelden gezien en gehoord van de manier waarop docenten en onderwijsondersteuners continu het onderwijs ontwikkelen en verbeteren. Studenten krijgen de mogelijkheid om via blokevaluaties en klassenvertegenwoordigersoverleggen (voor de deeltijdvariant) bij te dragen aan de evaluatie van het onderwijs. Studenten die de start van het nieuwe onderwijs hebben meegemaakt, zien dat er naar aanleiding van hun feedback in opvolgende jaren verbeteringen zijn doorgevoerd. Het panel ziet dat het onderwijs nog steeds op punten verbeterd kan worden, maar heeft er vertrouwen in dat het team voldoende gericht is op kwaliteit en ontwikkeling om die verbeterpunten adequaat op te pakken.

Kwaliteitszorgmodel

Bij het doorlopen van de kwaliteitscyclus heeft de nadruk in de afgelopen jaren gelegen op inhoudelijke verbeteringen in het onderwijs, en minder op het versterken van de kwaliteitscultuur. Recent is een kwaliteitszorgmodel ontwikkeld om te komen tot een systeem van kwaliteitszorg dat past bij de onderwijsvisie en de organisatiestructuur. In het kwaliteitszorgmodel is beschreven welke actoren op welke manier betrokken zijn bij de kwaliteitscyclus en is vastgelegd hoe verbeterpunten worden opgepakt, welke besluitvorming er nodig is en hoe wordt

gecommuniceerd over verbeteracties en ontwikkelingen. Het panel ziet dat de opleiding hiermee een goede basis heeft gelegd om kwaliteitszorg meer structureel en formeel in te bedden in de organisatie en moedigt de opleiding aan om met de passie en deskundigheid die het panel in het team heeft gezien, te blijven werken aan de kwaliteitscultuur.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

	B HBO-Rechten, Juridische Hogeschool Avans & Fontys Variant: Voltijd en deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 5 Voorzieningen</i>	Voldoet
<i>Standaard 6 Kwaliteitszorg</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande bacheloropleiding HBO-Rechten van de Juridische Hogeschool Avans & Fontys als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Geef het onderwijs in AI en digitale technologie meer diepgang door aandacht te besteden aan actuele en toekomstige toepassingen; het lectoraat Recht en Digitale Technologie kan daarbij een actieve rol spelen.

Standaard 3

- Het panel beveelt de opleiding aan de toetsuitvoering met de ingezette verbeterstappen goed te blijven monitoren.

Standaard 4

- Het panel beveelt aan duidelijkheid te scheppen over de eisen die worden gesteld aan de begeleiding op de werkplek tijdens het afstuderen en stageplaatsen voor het afstuderen alleen goed te keuren als de juridisch-inhoudelijke begeleiding voldoende is geborgd.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Wat	Deelnemers
09.45-10.00	Ontvangst panel	
10.00-10.30	Gesprek 1: De JHS-student aan zet	Lid WAR, gemeente Bladel Adjunct-directeur Strategisch beleidsadviseur onderwijs, docent CV vt Docent Recht vt/dt, lid curriculumcommissie dt 3 ^e jaars student vt, lid MR Docent CV vt, lid MR, commissie onderwijs
10.45-11.15	Gesprek 2: De praktijk is leidend	Praktijkpartner Achmea Rechtsbijstand Praktijkpartner REEF, alumnus (2024) Praktijkpartner Aldi Teamleider stage/afstuderen, docent M&O vt/dt Docent Recht vt, lid praktijkteam Lid lectoraat Recht & Digitale Technologie, oud-docent Recht Praktijkpartner Rijken Gerechtsdeurwaarders, alumnus (2023)
11.30-12.15	Gesprek 3: Docentengesprek	Docent Recht vt Docent Recht vt/dt, deeltijdcoördinator, lid curriculumcommissie dt Docent communicatieve vaardigheden vt, strategisch beleidsadviseur onderwijs Docent Recht vt/dt, regisseur H3 Docent Recht vt, lid opleidingscommissie Docent communicatieve vaardigheden vt, lid commissie onderwijs, lid MR Docent Recht vt/dt, schrijver OER
13.00-13.45	Gesprek 4: Toetsing / borging / afstuderen	Docent Recht vt/dt, lid curriculumcommissie dt, borgingsfunctionaris, lid lectoraten Recht & Digitale Technologie en Ondermijning (Avans) Docent Recht vt Voorzitter Toets Expert Team Docent Recht vt/dt, lid team afstuderen, lid commissie onderwijs Voorzitter examencommissie
14.00-14.45	Gesprek 5: Studentengesprek	Student jaar 1 voltijd Den Bosch (tevens lid van de OC) Student jaar 2 voltijd Tilburg Student jaar 4 voltijd Tilburg (H3) Student jaar 4 voltijd Den Bosch (H3) Student jaar 4 voltijd Den Bosch (afstuderen) Student jaar 4 deeltijd Student jaar 4 deeltijd
15.00-15.30	Gesprek met opleidingsmanagement	Directeur Adjunct-directeur Teamleider
15.30-16.30	Beoordelingsoverleg	
16.30-16.45	Terugkoppeling	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie 2025 hbo-bachelor Rechten, Juridische Hogeschool Avans & Fontys

Ambitieplan 2025

Opleidingskader 2024-2025

Verslag vergadering werkveldadviesraad

Blauwdruk voltijd 2023-2025

Competentiematrix deeltijd 2024

OER voltijd (inclusief examenprogramma)

OER deeltijd (inclusief competentie- en curriculummatrix)

Informatiedocument studieadviseurs

Informatiedocument docententeam

Borging van kwalitatief goed personeel 2022

Navolgbaar toetsstelsel 2024

Jaarverslag examencommissie 2023-2024

Handleiding afstuderen

Informatiedocument afstudeermarkt

Rubric afstuderen

Hbo-monitor 2023-2024

Borgingsonderzoek afstuderen 2023-2024 voltijd en deeltijd

Alumnibeleid 23-25

Kwaliteitszorgmodel onderwijs

Afstudeerhandleidingen voltijd en deeltijd

Verslagen bijeenkomsten Werkveldadviesraad (november 2023, januari 2024, november 2024)

Verslagen en adviezen opleidingscommissie

Selectie van toetsen en gemaakt werk voltijd en deeltijd

Selectie van vijftien afstudeerdossiers:

6 voltijd, locatie Tilburg (4 onderzoeksrapporten, 2 portfolio's)

6 voltijd, locatie Den Bosch (4 onderzoeksrapporten, 2 portfolio's)

3 deeltijd (de deeltijdvariant wordt alleen in Tilburg aangeboden; in de groslijst van afstudeerwerken uit de afgelopen 2 jaar zijn er geen deeltijdstudenten met een portfolio als eindwerk)